

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW:

— BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURTLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! METBUGAT — ELEKTRON GAZETI

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

Our main goal is to serve the Motherland!

ELECTRONIC NEWSPAPER

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Elektron gazet 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar.

№6 (89) 2024-nji ýylyň 29-njy fewraly

HEPDÄNIŇ MÖHÜM WAKALARY

21-nji fewralda Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow Hindistan Respublikasynyň Türkmenistanda täze bellenen Adatdan daşary we Doly ygtyýarly ilçisi hanym Madhumita Hazarika Bhagaty kabul etdi. Diplommat Türkmenistanyň döwlet Baştutanyna ynanç hatyny gowurdurdu.

Söhbetdeşlikde Türkmenistan — Owganystan — Pakistan — Hindistan (TOPH) transmilli gaz geçirijisiniň taslamasynyň durmuşa geçirilmeginiň ähmiýeti bellenenildi.

Saglygy goraýyş ulgamy hem ikitaraplaýyn hyzmatdaşlygyň möhüm ugurlarynyň biri hökmünde görkezildi. Bellenilişi ýaly, köp ýyllaryň dowamynda bu ulgamda netijeli gatnaşyklar ýola goýuldy.

Söhbetdeşler ynsanperwer ulgamdaky gatnaşyklaryň — ylym, bilim we medeni ugurlar boýunça hyzmatdaşlygyň döwletara gatnaşyklaryň aýrylmaz bölegi bolup durýandygyny aýtdylar.

21-nji fewralda Aşgabadyň Halkara howa menziline türkmen halkynyň Milli Lideri,

Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň Birleşen Arap Emirlikleriniň wise-prezidenti, Premýer-ministriniň orunbasary, Prezidentiň iş dolandyryş ministri Şeýh Mansur bin Zaýed Al Nahaýýan bilen duşuşygy boldy.

Söhbetdeşler ähli ugurlar boýunça mundan beýläk-de giňeltmek üçin uly mümkinçiliklere eýe bolan köp ýyllyk döwletara hyzmatdaşlygynyň okgunly ösdürilýändigini kanagatlanma bilen bellediler. Söwda-ykdysady, ýangyç-energetika we ulag-ara-

gatnaşyk hyzmatdaşlygynyň ileri tutulýan ugurlarynyň hatarynda kesgitlenildi.

21-nji fewralda Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow Aşgabada gelen Birleşen Arap Emirlikleriniň wise-prezidenti, Premýer-ministriniň orunbasary, Prezidentiň iş dolandyryş ministri Şeýh Mansur bin Zaýed Al Nahaýýan bilen duşuşygy.

Duşuşygyň barşynda okgunly ösüşe eýe bolan hyzmatdaşlygynyň esasy ugurlary barada gyzylanma bildirilip pikir alyşyldy. Ýokary derejedäki gatnaşyklaryň türkmen-emirlikler hyzmatdaşlygyny pugtalandyrmakda möhüm ähmiýeti bellenenildi.

21-nji fewralda Türkmenistanyň daşary işler ministriň orunbasary A.Gurbanow iş sapary bilen Tähranda bolmagynyň çäklerinde Eýranyň daşary işler ministriň işi ýaly meseleler boýunça orunbasary Ali Bagheri bilen duşuşygy.

Diplomatlar duşuşygyň dowamynda iki ýurduň arasyndaky ikitaraplaýyn gatnaşyklaryň häzirkizki ýagdaýyny, özara bähbitli hyzmatdaşlygyň geljegini ara alyp maslahatlaşdylar. Şeýle hem sebitleýin we halkara gün tertibiniň möhüm wakalary barada pikir alyşdylar.

22-nji fewralda türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedowyň başlyklygynda Türkmenistanyň Maslahatlar merkeziniň bi-

nasynda Halk Maslahatynyň Prezidiumynyň mejlisi geçirildi.

«Türkmenistany 2024-nji ýylda durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň we maýa goýum Maksatnamasyny» üstünlikli durmuşa geçirmek boýunça gaýragoýulmasyz wezipeler mejlisiň esasy meselesi boldy. Şeýle hem mejlisiň gün tertibine Halk Maslahatynyň işiniň esasy ugurlary boýunça Türkmenistanyň Mejlisi, ministrlkler we pudaklaýyn dolandyryş edaralary hem-de jemgyýetçilik birleşikleri bilen bilelikde şu ýyl ýerine ýetirilmeli işleriň esasy ugurlary boýunça çäreleriň Meýilnamasyny ara alyp maslahatlaşmak bilen bagly meseleler girizildi.

26-njy fewralda Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow Türkije Respublikasynyň Prezidenti Rejep Taýyp Ärdogana şanly 70 ýaş toýy mynasybetli tüýs ýürekden gutlaglaryny we iň gowy arzuwlaryny iberdi.

«Türkmen halkynyň gadymdan gelýän hoşniýetli goňsuçylyk we ýaşuly nesle hormat goýmak däplerine eýerip, türkmen-türk gatnaşyklaryny ösdürmäge bahasyna ýetip bolmajak şahsy goşandyňyzy, halklarymyzyň jebisligine, gülläp ösmegine gönükdirilen aladaňyzy göz önünde tutup, şeýle hem şanly 70 ýaş toýuňyz mynasybetli, jenap Rejep Taýyp Ärdogan, Size Türkmenistanyň «Hormatly il ýaşulusy» diýen adyny dakmak barada karara geldik» diýip, döwlet Baştutanymyz hatynda belledi.

Hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow şu ýa-

kymly mümkinçilikden peýdalanyp, ähli türkmen halkynyň adyndan Prezident Rejep Taýyp Ärdogany bu ýokary adyň dakylmagy bilen tüýs ýürekden gutlady hem-de berk jan saglyk, bagtyýarlyk, maşgala abadançylygyny, Türkije Respublikasynyň doganlyk halkyna bolsa parahatçylyk, mundan beýläk-de ösüş, rowaçlyk arzuw etdi.

Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedow hem Rejep Taýyp Ärdogana doglan günü mynasybetli iň gowy arzuwlaryny beýan edip, gutlag hatyny ýollady.

26-njy fewralda Aşgabatda Türkmenistanyň daşary işler ministri Raşid Meredow bilen Owganystanyň daşary işler ministriň wezipesini wagtlaýyn ýerine ýetirijisi Amir Han Mottakiniň ýolbaşçylygyndaky dürli döwlet düzümleriniň, ýagny Dag-magdan senagaty we nebit ministrliginiň, «Da Afghanistan Breshna Sherkat» energetika kompaniýasynyň, Owganystanyň demirýol müdirliğiniň wekillerinden ybarat bolan wekiliýetiň arasynda duşuşygy geçirildi.

Geleşikleriň dowamynda tapraplar ikitaraplaýyn gatnaşyklaryň ösdürilmegi bilen baglanyşykly köp sanly meselelere garadylar.

Hususan-da, Türkmenistanyň we Owganystanyň gatnaşmagynda iri göwrümlü energiýa, ulag-kommunikasiýa ulgamlaryna deňişli halkara taslamalarynyň iş ýüzünde durmuşa geçirilmegi bilen baglanyşykly edilýän işlere seljerme berildi.

«Ýaş diplomatyň sesi».

On February 22, 2024, at the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan, a press briefing was held under the organization of the Department of Theory and Practice of Journalism entitled «Dovletmamet Azadi,

Magtymguly Pyragy, Bright Stars of Turkmen Literature.» The event was attended by representatives of the following newspapers: «Turkmenistan», «Nesil», «Biznes Reklama», students and teachers of the institute.

Speeches related to the coverage of mass media of the country on the occasion of the 300th anniversary of the birth of the sage poet, which will be celebrated in the year «The Fount of Mind of Magtymguly Pyragy», formed the core of the press conference. Students were introduced to creative contests announced in newspapers of our country, which received a positive response from the public.

ОРГАНИЗОВАНА ЭКСКУРСИЯ В МЕЧЕТЬ СЕЙИТ ДЖАМАЛ АД-ДИНА

23 февраля 2024 года при участии преподавателей и студентов Института международных отношений

МИД Туркменистана была организована поездка к средневековой мечети Сейит Джамал ад-Дина, возведенной на высоком холме около Анау рядом с Ашхабадом. Организация экскурсии к архитектурному памятнику имеет огромное значение для молодежи в углубленном изучении культуры и истории. Особо символична эта поездка и тем, что по признанию ТЮРКСОЙ в нынешнем – 2024 году город Анау гордо носит звание «культурной столицы тюркского мира».

«Ýaş diplomatyň sesi».

TURKMENISTAN – QATAR:

A new step in the development of cooperation

Currently, under the wise leadership of the President of Turkmenistan, relations in the field of science and education, as well as cooperation, are effectively developing.

From February 25 to 28, 2024 working visit of the Turkmen delegation headed by the Minister of Education of Turkmenistan B. Orazdurdyewa to the State of Qatar, and the meetings held during it testify to the importance of international scientific-educational relations in the Turkmen-Qatar cooperation.

On February 25, 2024, a meeting was held between the members of the delegation of Turkmenistan and the Minister of Education and Higher Education of the State of Qatar, Buthaina bint Ali Al Jabr Al Nuaimi. During the meeting, bilateral issues in the education system were discussed, it was noted that there are great opportunities between two countries, especially in terms of establishing active relations between the parties and exchanging mutual experience in this area.

In addition, an excursion to the National Museum of the State of Qatar was organized for the Turkmen delegation. They got acquainted with the activities and exhibits of the museums. The Turkmen delegation also visited the "Museum of Islamic Art" in Doha. This museum has the largest collection of Islamic artifacts from Spain, Egypt, Iran, Iraq, Turkey, India and Central Asia.

The next day, the Rector of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan Jumamyrat Gurbangeldiev met with the Director of the Institute of Diplomacy of the Ministry of Foreign Affairs of Qatar Abdulaziz bin Muhammad Al-Khor. During the meeting, our Rector put forward a number of proposals aimed at strengthening cooperation between the two institutions of higher education.

Among them are the establishment of reciprocal library collaboration, online scientific seminars and conferences, and the transfer of Arabic editions of literature related to international relations to the scientific library of the Institute of International Relations of Turkmenistan. Special attention was paid to the work of the Specialized Training Center called «Diplomatic Protocol», recently opened at the National School of Turkmen Diplomacy. In this regard, specialists

from the Qatari side were offered to conduct theoretical classes and online trainings at this specialized training center.

In this regard, in order to study the diplomacy of the Arabic world and the Arabic language more deeply between two higher educational institutions, to establish cooperation, the Rector J. Gurbangeldiyev made recommendations such as organizing professional improvement exchange trips and teaching-methodical classes, scientific seminars for students, holding «round table» conferences between educational specialists of the Qatari side and professors of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan.

Further, the delegation, headed by the Minister of Education of Turkmenistan B. Orazdurdyewa, has organized a presentation ceremony of the Qatar High School of Science and Technology, situated in the "Education Campus". Within the framework of the introduction ceremony, the Turkmen delegation met with Mrs. Abir Al Khalifa, the head of the Department of Education and Academic Affairs of the "Educational Campus". Afterwards the Turkmen delegation met with the head of the National Library of Qatar Hamad Al Kawar, which is located in the same building.

At the end of the day, the Turkmen delegation visited the national pavilion of Turkmenistan «Expo – 2023, Doha» in the frames of the international exhibition «Green Nature for the Sake of the Environment».

In the first half of the day of February 27, the Turkmen

delegation met with the Rector of the Doha University Salem Al Nuaimi. At the high-level meeting, special attention was paid to strengthening bilateral cooperation and scientific ties. In this regard, proposals related to bringing active cooperation to a new level were presented and some issues were discussed.

The bilateral memorandum was studied in details at the meetings of the Turkmen delegation with the administration of the Universities located on the territory of the "Education Campus". In particular, the recommendations submitted by the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan are of great importance in opening new horizons of cooperation. In this regard, it was decided to organize a 6-month exchange program for students of higher educational institutions, to publish scientific articles of professors of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan in scientific publications of Georgetown University, to transfer books and publications of Georgetown University in the field of international relations to the scientific library of the Institute of International Relations.

In the afternoon, the meeting of the Turkmen delegation with the administration of the Lusail University was also very effective.

As already mentioned, Arabic is taught as a subject in three institutions of higher education in Turkmenistan: the Turkmen National Institute of World Languages named after Dowletmamet Azadi, Turkmen State University named after Magtymguly and the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan, and more than 150 students study this language. Also, more than 4.5 thousand students are studying the Arabic language in 6 secondary schools with specialization in foreign languages throughout the country. In general, these meetings were of great importance in the development of Turkmen-Qatar scientific and educational ties and cooperation in training high-level specialists.

All the activities carried out during the business visit entail special importance and new opportunities in the development of Turkmen-Qatar cooperation and provide main and effective areas of relations.

Leyla BAYGULYYEWA,

Lecturer of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan.

К НОВЫМ РУБЕЖАМ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

Как известно, 22 февраля 2024 года под председательством Национального Лидера туркменского народа, Председателя Халк Маслахаты Туркменистана в здании «Türkmenistanyň Maslahatlar merkezi» состоялось заседание Президиума Халк Маслахаты. На повестку дня заседания были вынесены первоочередные задачи по успешной реализации «Программы социально-экономического развития Туркменистана и инвестиций в 2024 году» а также обсуждение Плана предстоящих работ и мероприятий по претворению в жизнь данной Программы по основным направлениям деятельности Халк Маслахаты Туркменистана. Программа на 2024 год составлена на основе Программы «Возрождение новой эпохи могущественного государства: Национальная программа социально-экономического развития Туркменистана в 2022–2052 годах» и Программы Президента Туркменистана социально-экономического развития страны на 2022–2028 годы.

В Институте международных отношений МИД Туркменистана состоялась конференция под названием «Значение совместных усилий государства и общества в реализации программ развития Президента Туркменистана Аркадаглы Героя Сердара», посвященная важности вопросов, обсужденных на заседании

Президиума Халк Маслахаты Туркменистана. В мероприятии приняли участие Заместитель Председателя Кабинета Министров Туркменистана, Министр

иностранного дела, представители МИД Туркменистана, Меджлиса Туркменистана, представители общественных организаций, средств массовой информации и другие. Как отмечалось в выступлениях, на заседании Президиума Халк Маслахаты Туркменистана были определены конкретные направления реализации плана, подлежащего выполнению в текущем году и задач, обозначенных нашим Аркадаглы Героем Сердаром.

В числе главных задач, требующих неослабного внимания каждого – совершенствование национального законодательства. В этой связи было подчеркнута, что с целью продвижения передовых идей и актуальных предложений, при-

нять меры для законодательного обеспечения инициатив, поручений и решений Президента Туркменистана, следует широко привлекать грамотных, опытных специалистов и экспертов в состав создаваемой Рабочей комиссии по подготовке законопроектов. Также было сказано о создании при Аппарате Халк Маслахаты Туркменистана экспертно-правовой комиссии в составе депутатов, представителей других государственных органов и общественных объединений, для проведения аналитической работы и подготовки предложений по совершенствованию действующего законодательства.

В ряду перспективных направлений было обозначено обеспечение своевременной разработки вытекающих из законов нормативно-правовых актов, формирование из профильных учреждений контрольных, методических, практиче-

ских и консультационных групп и организация их работы. Вместе с тем отмечалась важность проведения встреч членов Халк Маслахаты и депутатов Меджлиса с учёными, специалистами и экспертами по теоретическим и практическим вопросам законотворческой деятельности, а также совещаний, посвящённых выполнению озвученных на заседании Халк Маслахаты Туркменистана решений и поручений, Постановлений и указаний Президента Туркменистана, касающихся основных направлений развития страны в 2024 году, грандиозным целям и приоритетным направлениям средне- и долгосрочных программ развития страны.

Выражаем глубокую благодарность уважаемому Президенту, Герою-Аркадагу за многогранную деятельность по построению здорового общества, уверенно идущего к новым рубежам социально-экономического развития. Желаем уважаемому Президенту и Герою-Аркадагу крепкого здоровья, долгих лет жизни и новых выдающихся успехов в масштабной государственной деятельности.

Гулсенем ХОММАДОВА,
преподаватель кафедры международного права и сравнительного правоведения.

15 марта 2017 года был подписан Меморандум о взаимопонимании между Институтом международных отношений Министерства иностранных дел Туркменистана и Дипломатическим институтом Министерства иностранных дел Катара.

ILÇINIŇ USSATLYGYNYŇ ESASY GÖRKEZIJILERI

(Başlangyjy gazetiniň öňki sanlarynda).

Eger meniň daşary ýurtly ilçilerimniň bir topary ilçiniň diplomatik işiniň netijeleriniň ölçeginiň nusgasy öz beýanyny onuň gönüden-göni gatnaşmagynda ýokary derejelerde guralan we üstünlikli geçirilen saparlarda, gol çekilen şertnamalarda, ylalaşyklarda we başga çärelerde tapýar diýip, hasap eden bolsalar, olaryň beýleki bölegi şol nusgany ýurduň içerki durnuklylygyny we durnukly ösüşini gazanmak, onuň dostlarynyň sanyny köpeltmek üçin beýleki döwletler bilen özara bähbitli gatnaşyklaryň we hyzmatdaşlygyň hemmetaraplaýyn ösmegine ýardam etmekde gördüler. Men diplomat kärdeşlerimiň diplomatik işiň netijeliliginiň esasy görkezijileri hökmünde ýokardaky garaýyşlarynyň ikisi hem goldanylmaga doly mynasyp diýip hasap edýärim.

Ilçiniň ussatlygynyň esasy görkezijileri baradaky gürrüňimi dowam etmek bilen, islendik ýurduň daşary syýasatynyň we onuň beýleki döwletler bilen gatnaşyklarynyň durnukly bolmaklary üçin hökmany suratda hyzmatdaşlygyň üç sany esasy ugrunyň ýa-da sütüniniň, ýagny syýasy, söwda-ykdysady we medeni-ynsanperwer ugurlarynyň deň derejede, netijeli ösdürilmeginiň möhüm bolup durýandygyny aýratyn belläp geçmekçi. Sebäbi bu üç diregiň ýekejesiniň «gurlup gutarylmazlygynyň» belli syýasy ýagdaýda tutuş gurluşy yralamaga ukyplydygyny, seýrek hem bolsa, halkara tejribesi görkezýär.

Hut şonuň üçin hem, Türkmenistanyň HHR-däki ilkinji Adatdan daşary we Doly ygtyýarly ilçisi bolup işlän döwrümde (1995 — 2001 ý.) turuwbaşdan Hytaýda Türkmenistanyň milli döwlet bähbitlerini doly we dogry ýüze çykarmak bilen, onuň esasynda türkmen-hytaý gatnaşyklarynyň esasy tutýan şol sütünleri ýa-da ýörelgeleri zygiderli ösdürmegi, pugtalandyrmagy özümiň baş maksadym hasapladym.

Netijede, meniň HHR-de işlän döwrüm, Türkmenistanyň we Hytaýyň arasyndaky gatnaşyklaryň ençeme uly ähmiýetli wakalar bilen tapawutlandy. Bu ýerde gürrüň, ozaly bilen, iki ýurduň arasyndaky syýasy gatnaşyklaryň zygiderli ösändigi barada barýar: şol ýyllarda HHR-iň ençeme ýokary partiýa, döwlet, hökümet ýolbaşçylary dürli derejeli saparlar bilen Türkmenistanda boldular, şeýle hem Türkmenistanyň ilkinji Prezidenti Saparmyrat Nyýazow Hytaýa döwlet saparyny amala aşyrdy.

Iň ýokary we ýokary derejelerdäki saparlaryň aýratyn uly ähmiýeti olaryň gidişinde gazanylýan ylalaşyklaryň tutuş hyzmatdaşlygy üstünlikli herekete getirmek

üçin ulgam dörediji esas bolup hyzmat edýänligindedir. Bu bolsa aragatnaşyklaryň ösmegine we anyk taslamalaryň durmuşa geçirilmegine bagly bolup durýar.

Dürli ministrlikleriň we pudaklaýyn dolandyryş edaralarynyň ýolbaşçylarynyň, parlament wekiliýetleriniň derejesinde alyş-çalyş edilmegi hem türkmen-hytaý syýasy gatnaşyklarynyň möhüm ugurlary bolup durýarlar. Hyzmatdaşlygyň bu görnüşi özara düşünişmegiň pugtalanmagyna, hyzmatdaşlygyň täze çäkleriniň ýüze çykmagyna ýardam etdiler. Şunlukda, syýasy gatnaşyklaryň Türkmenistanyň we Hytaýyň ösüşiniň taryhynda aýratyn ähmiýete eýe boldy, sebäbi şol ýyllarda ýetilen sepgitleriň, takmynan, ählisi ilkinji gezek bolup geçdi.

Şol döwürde iki dostlukly ýurduň arasynda söwda-ykdysady gatnaşyklaryň hem uly ösüşe eýe boldy. Ykdysady, ylmy-tehniki hyzmatdaşlygyň täze, has-da netijeli görnüşleri işläp düzüldi. Mysal üçin, 1994-nji ýylda Türkmenistan bilen HHR-iň arasyndaky söwda dolanyşygy 11 million amerikan dollaryna golaý boldy, 1999-njy ýylda bolsa ol, takmynan, 19 million dollara barabar boldy. 1997-nji ýylyň 1-nji iýulyndan Sýanganyň, ýagny Gonkongyň ýörite administratiw etrap hökmünde HHR-iň düzümine goşulmagy bilen, Türkmenistanyň we Hytaýyň arasyndaky söwdanyň möçberi ep-esli artdy we ol 135 million amerikan dollaryndan hem köp boldy.

1992 — 2000-nji ýyllarda Türkmenistanyň Hytaýa eksporty, esasan, nebit önümleri, pagta, ýün, himiýa senagatynyň önümleri, gaýyş senagaty üçin çig mal ýaly harytlardan ybarat boldy. Şol bir wagtyň özünde, Türkmenistan Hytaýdan lukmançylyk enjamlaryny, ilatyň köp ulanylan harytlaryny satyn aldy.

Türkmenistanyň we Hytaýyň arasynda medeni-ynsanperwer hyzmatdaşlygyň ýola goýluşy we ösüş barada aýdanymyzda, şol ugur boýunça hyzmatdaşlyk iki dostlukly ýurduň ruhy durmuşynyň ähli çäklerini diýen ýaly öz içine aldy. Türk-

men-hytaý halklarynyň arasynda özara ynanyň pugtalanmagyna, olaryň ruhy taýdan özara baýlaşmagyna, dostlugyň we hyzmatdaşlygyň pugtalanmagyna ýardam etdi.

Şunlukda, meniň HHR-de ýurdumyzyň Adatdan daşary we Doly ygtyýarly ilçisi bolup işlän ýyllarym örän çalt geçdi. Meniň pikirime, munuň sebäbi öz wezipesine hemişe ýokary jogapkärçilik bilen çemeleşen Türkmenistanyň Hytaýdaky ilçihanasynyň işiniň daşary syýasy tagallalar bilen hemişe doldurylandygy bilen bagly boldy. Bu bolsa türkmen-hytaý gatnaşyklarynyň ynamly, hil taýdan täze sepgitlere çykmagyny üpjün etdi.

Türkmenistanyň HHR-däki ilkinji ilçisiniň diplomatik işiniň netijeleriniň görkezijilerine dürli derejelerde berlen bahalar hem ýokary boldy. Mysal üçin, Türkmenistanyň ilkinji Prezidenti Saparmyrat Nyýazowyň 1995-nji ýylyň 28-nji dekabrynda Türkmenistanyň HHR-däki ilkinji ilçisi A. Rahmanowyň adyna ýollan gutlag hatynda, hususan-da, şeýle diýildi:

«Hormatly Amangeldi Rahmanow! Siziň we siziň ýolbaşçylyk edýän ilçihanaňyzyň işgärleriniň Watana sap ýürekden edýän hyzmatyňyz

we janaýamazakly zähmetiňiz üçin meniň çuňňur hoşallygymy kabul ediň. Siziň zygiderli alyp barýan döredijilikli diplomatik işiňiziň netijeleri biziň ýurdumyzyň Bitaraplyk hukuk ýagdaýynyň dünýä bileleşigi tarapyndan ykrar edilmegine we Bitarap Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň pugtalanmagyna özüniň mynasyp goşandyny goşdy.»

Türkmenistanyň HHR-däki ilçihanasyndan Türkmenistanyň DIM-ine 2001-nji ýylyň 7-nji martynda ýollanan 034-2001 belgili gulluk hatynda Türkmenistanyň HHR-däki ilçisi A. Rahmanowyň bu dostlukly ýurtda gulluk möhletiniň tamamlanmagy bilen, türkmen ilçisini HHR-iň daşary işler ministri Tan Szýasýuanyň kabul edendigi barada giňişleýin habar berildi. Şol gulluk hatynda, hususan-da, şeýle diýildi: «Kabul edişlikde Tan Szýasýuan Hytaýyň Hökümetiniň we DIM-niň adyndan Türkmenistanyň Hytaýdaky ilkinji ilçisiniň adyna mähirli sözler aýtdy we şeýle diýdi: «Zehinli we tejribeli diplomat, meşhur halkaraçy alym, Türkmenistanyň HHR-däki ilkinji ilçisi hökmünde Amangeldi Rahmanow türkmen-hytaý gatnaşyklarynyň ösmegine ägirt uly goşant goşdy we onuň ady iki ýurduň gatnaşyklarynyň ýazgysyna altyn harplar

Halypa diplomatdan ussatlyk sapaklary

bilen ýazylar. Amangeldi Rahmanow we onuň aýaly Maral Rahmanowa Hytaýyň ýakyn dostlarydyr we olar hemişe Hytaýyň DIM-niň islenilýän we hormatly myhmanlary bolarlar».

Deliller Türkmenistanyň HHR-däki ilkinji ilçisiniň özüniň gulluk borçlarynyň çäklerinde öz ýurdunyň dostlarynyň sanynyň esli köpelmegine ýardam edendigine şaýatlyk edýär. Mysal üçin, Türkmenistanyň HHR-däki ilçihanasyndan 2001-nji ýylyň 7-nji martynda ýurdumyzyň DIM-ine ýollanan gulluk hatynda, şeýle hem türkmen ilçisiniň bolýan ýurdunyň resmileriniň arasynda, ýurduň diplomatik korpusynda eýe bolan ýokary abraýy barada aýdyldy we şeýle diýildi: «Ilçi A. Rahmanowyň gulluk möhleti dolup, Watanyna gaýtmagy bilen baglylykda, diňe bir 27-nji fewral — 5-nji mart aralygynda Pekinde daşary ýurtlaryň diplomatik wekilhanalarynyň, şeýle hem Hytaýyň döwlet edaralarynyň we guramalarynyň ýolbaşçylary tarapyndan türkmen ilçisiniň hormatyna 20-den gowrak resmi kabul edişlik guraldy. Şeýle kabul edişlikleri guramak islän diplomatik wekilhanalaryň sany has-da köp boldy. Şeýle-de wagtyň giç aňşamdygyna seretmezden, türkmen ilçisini we onuň aýalyny Watany ugratmak üçin Pekiniň howa menziline onuň köp sanly hytaýly dostlary, şol sanda HHR-iň DIM-niň protokol departamentiniň wekilleri, şeýle hem daşary ýurt döwletleriniň 25-siniň Hytaýdaky ilçileri özleriniň aýallary bilen geldiler».

Şunlukda, Türkmenistanyň daşary ýurtlardaky her bir ilçisiniň diplomatik işiniň oňaly jeminiň onuň işlän ýurdunda görkezen diplomatik ussatlygynyň halkymyzyň, döwletimiziň abraýyna abraý goşandygy, beýleki tarapdan, dünýä giňişliginde döwletimiziň ýokary abraýynyň diplomatlarymyza uly ruhy goldaw berýändigini, olary halkymyzyň bähbitleriniň hatyrasyna täze diplomatik sepgitlere ýetmäge ruhlandyryandygy düşnüklidir.

(Dowamy bar).

Amangeldi RAHMANOW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň Halkara gatnaşyklary we diplomatiýa kafedrasynyň müdiri, Türkmenistanyň Adatdan daşary we Doly ygtyýarly ilçisi, «Türkmenistanyň ussat diplomaty» nyşanyň eýesi, professor, taryh ylmylarynyň doktory, filosofiýa ylmylarynyň kandidaty.

A. Rahmanow Türkmenistanyň HHR-däki ilkinji Adatdan daşary we Doly ygtyýarly ilçisi bolup, ol 1995 — 2001-nji ýyllarda ýurdumyzyň Pekindäki diplomatik wekilhanasyna ýolbaşçylyk etdi.

MAGTYMGULY PYRAGY WE TEBIGAT

Magtymguly Pyragy ynsan kalbyny ýagşylyk nuruna bezemegi başaran türkmeniň akyldar ogludyr. Magtymguly Pyragynyň öz döwründe hemmetaraplaýyn kämillige ýeten şahsýetdigi dünýäde ykrar edilýär. Munuň şeýledigine akyldaryň şygrylary doly güwä geçýär. Aslynda-ha, Magtymguly şahyryň döredijiligini ylym taýdan derňeýänleriň aýtmaklaryna görä, onuň şahyrylyk derejesiniň ýokary bolşy ýaly, alymylygy hem örän ýokarydyr. Şol sebäpli onuň goşgulary paýhaslylygy, pähimlilik, gözelligi bilen bir hatarda, ylymylygy bilen hem öz döwrüniň sowatly adamlarynyň ünsüni özüne çekmegi başarypdyr. Bu häzir hem şeýle. Şundan ugur alsak, onda «Mag-

riň» owazyndan soň ýagşy-ýagmyrdan topragyň ganýandygyny, ot-çöpleriň dürterip, «bijanlaryň» jana gelip, ýaşyl maýsa öwrülýändigini, bu hadysalaryň hemmesiniň tebigatyň kanunalaýyklygy esasynda bolup geçýändigini «Duman peýda» şygrynda çeper beýan edýär:

*Gelse Nowruz äleme, reň kylar jahan peýda,
Ebrler owaz urup, dag kylar duman peýda.*

Nowruz täze durmuşyň başlangyjy bolup, tebigatyň janlanmagynyň wagtyňyň gelip ýetendigiňi görkezýän alamatlary özünde jemleýär. Gije bilen gündiziň ýazky deňleşmegi, howanyň gije-gündizki maýylygynyň durnukly derejelere geçmegi bilen,

tymguly ähli döwürleriň şahyrydyr» diýen jümle juda ýerlikli aýdylandyr.

Magtymguly Pyragynyň döredijiliginde tebigat, tebigy hadysalar, düşünjeler bilen bagly setirler onuň şygrylarynyň içinden eriş-argaç bolup geçýär. Älemiň, ýyldyzlaryň, saýýaralaryň (planetalaryň), şol sanda Zeminiň, suwuň, topragyň, daglaryň döreýşi (filogenezi) we üýtgeýşi (ewolýusiýasy), baklylygy, tebigatyň kada-kanunlary, kada laýyklyklary baradaky garaýyşlaryny beýan edýän şygrylary akyldarymyzyň örän köp ylymlardan baş çykarandygyna şaýatlyk edýär.

Galaktikanyň bir çetinde hereket edýän Gün ulgamyny, onuň saýýaralarynyň näçedigini Magtymguly şahyr mundan birnäçe asyr ön takyklyk bilen aýdyp bilipdir. Ynha, şu setirler hem onuň şeýledigine doly güwä geçýär: «Magtymguly sözleýir dokuz pelek Zöhresi, ýedi ýyldyz gardaşy Aýyň, Günün parasy». Häzirki zaman astronomiýa ylymy Älemiň dokuz sany saýýaradan ybaratdygyny doly tassyklaýar. Olar Merkuriý, Zöhre (Wenera), Ýer, Myrrih (Mars), Müşderi (Ýupiter), Keýwan (Saturn), Pluton, Uran, Neptun. (Emma häzirki wagtda 8 sany planeta hasaba alnan. Pluton 2006-njy ýylyň 24-nji awgustynda planetalaryň sanawyndan aýryldy).

Magtymguly bahar paslynyň, Nowruzyň gelmegi bilen topraga ýyly ýöräp, «ebrle-

tebigatda uly özgerişlikler başlanýar. Magtymguly Pyragynyň pelsepewi mazmunly şygrylaryndan ugur alsak, şahyr tebigatdaky hadysalara ynsan häsiýetleriniň galypyna salyp, tebigy sazlaşygy döredýär.

Jandarlaryň arasynda özüniň ömür dowamlylygy bilen beýlekilerden düýpgöter tapawutlanýanlary bar. Şolaryň arasynda gulanlar örän uzak ýaşayan haýwanlaryň hataryna girýär. Edil gulanlar ýaly, gargalar hem uzak ýaşayarlar. Muny Magtymguly Pyragy «Ýaraşmaz» diýen goşgusynda şeýle belleýär:

*Çölde gezen garga bilen gulana
Ýedi yüz ýyl ýaşaman ölmek ýaraşmaz.*

Magtymguly Pyragy «Jan içinde» şygrynda kepderi, bilbil, laçyn, ýarganat, durna, baýguş, turaç ýaly 24 sany haýwana «dil» bitiripdir.

Getirilen mysallar şahyryň synçy adam bolandygyna, tebigata, bolup geçýän hadysalara dogry baha bermegi başarandygyna güwä geçýär. Ösümlik we haýwanat dünýämizi hem-de beýleki baýlyklarymyzy içgin öwrenmekde, olary tygşyly peýdalanmada, aýap saklamakda, köpeltmekde şahyryň döredijiliginiň uly ähmiýeti bardyr.

Sahydöwlet HÜMMETJUMAYEW,
Halkara gatnaşyklary fakultetiniň
1 ýyl talyby.

Institutymyzyň talyp gözeli bilen söhbetdeşlik

Biz gazetimiziň şu sanynda Halkara zenanlar güni mynasybetli her ýylda ýurdu-myzyda ýokary okuw mekdepleriniň talyp gyzlarynyň arasynda geçirilýän «Talyp gözeli — 2024» atly gözelligi bäsleşiginiň institut tapgyrynda Baş baýragyň eýesi bolan Halkara žurnalistikasy fakultetiniň 1-nji ýyl talyby Leyli Muradowa bilen taýýarlan söhbetdeşligimizi okyjylarymyza ýetirmegi makul bildik.

— **Leyli, ilki bilen, sizi «Talyp gözeli — 2024» atly gözelligi bäsleşiginiň Baş baýragyna mynasyp bolmagyňyz bilen tüýs ýürekden gutlaýarys! Mundan beýläk-de size üstünlikler arzuw edýäris!**

— Sag boluň! Bu meniň talyplyk durmuşymdaky iň ajaýyp pursatlaryň biri. Men bu bäsleşige gatnaşmagy okuwçy wagtymdan bäri arzuw edýärdim. Ine, bu gün bolsa men Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň talyp gözeli boldum.

— **Leyli, bäsleşikde ýeňiji bolmak üçin nähili taýýarlyk görendigiňiz barada gürrüň beräýseňiz!**

— Bu bäsleşigiň esasy şertinde türkmen gelin-gyzlaryna goýulýan sarpany, şeýle hem sungat, döredijilik babatdaky ukybymyzy, hormatly Prezidentimiziň ygylan eden «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynyň joşgunly owazyny aýdym, goşgy, çeper sahna bilen ýerine ýetirmeli. Ikinji şerti bolsa, Gahryman Arkadagymyzyň «Bereketli türkmen saçağy» atly kitabyndan ugur alyp, türkmen milli tagamy bolan unaş kesmek, üçünji şert «Hünärim bar – hormatym bar» şygar astynda keşde çekmekdi. Men şol şertleriň ählisini doly we dogry ýerine ýetirmek üçin ykjam taýýarlyklar gördüm.

— **Bäsleşikde siziň unaş kesişiniň beýleki gatnaşyjylardan diýseň tapawutlandy. Onuň syry nämede?!**

— Men unaş kesmegi ejemden hemde Hajat gelnejemden öwrendim. Elbetde, unaşy owaldan bäri bişirip ýörenem bolsam, bäsleşige taýýarlygyň soňky günlerinde üstümde has-da köpräk işledim. Bu bolsa maňa bäsleşikde unaşy çalt we gowy kesmeklige ýardam etdi. Munuň syry ejemiň bu nahary bişirmekligi maňa kemsiz öwredenligi bolmagy ahamal.

— **Leyli, siziň üçin iň kyn düşen şert haýsýs boldy?!**

— Keşde çekmek şerti meniň üçin biraz kyn düşdi. Çünki ol şertde mende birneme tolgunma döredi. Inňäme sapak sapmak üçin biraz köp wagt sarp etmegim meniň sussumy basdy.

— **Leyli, beren gürrüňleriňiz üçin köp sag boluň! Söhbetdeşligimiziň ahyrynda geljekde öňde goýýan mak-satlaryňyz barada hem aýdaýsaňyz!**

— Geljekde halkaraçy žurnalist bolup ýetişip, ata Watanymyzyň ösüşlerini, parahatsöýüjilikli daşary syýasatyny halkara giňişlige ýaýmak esasy maksadym. Şeýle-de «Talyp gözeli — 2024» atly gözelligi bäsleşiginiň döwlet tapgyrynda hem üstünlikli çykyş etmegi ýüregime düwýärin. Pursatdan peýdalanyp, biz — talyp ýaşlara ukyp-başaryklarymyzy açyp görkezmekligimiz üçin giň mümkinçilikleri döredip berýän türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyza, hormatly Prezidentimiz Arkadagly Gahryman Serdarymyza köp-köp sagbolsun aýdýarys! Goý, Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun, il-ýurt bähbitli işleri elmydama rowaçlyklara beslensin!

Söhbetdeş bolan:
Ogulbibi BAÝRAMMÄMEDOWA,
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň
1 ýyl talyby.

«Talyp gözeli — 2024» atly gözelligi bäsleşigi Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşi, Türkmenistanyň Bilim ministrligi hem-de Türkmenistanyň Zenanlar birleşiginiň Merkezi Geňeşi tarapyndan ygylan edilip, onuň jemleýji tapgyry 1 – 7-nji mart aralygynda geçiriler.

Baş redaktor
Täzegül KULJIKOWA

Baş redaktoryň orunbasarlary: M.Mätgurbanow, G.Gurbansähedow.

Jogapkär kätib: B.Garaýew.

Jogapkär kätibiň orunbasary: A.Kaşaňow.

Bölüm müdiri: J.Öwezowa.

Edebi işgärler: A.Ýazweliýew, A.Ataýkowa,
O.Çaryýarowa.

Fotohabarçy: K.Akmämmedow.

Korrektor: A.Döwletowa.

Redaksiyon geňeşiň agzalary:

B.Ataýew, M.Berdinyýazow, T.Uşakow,

R.Bäşimow, B.Saryýew, B.Amansaryýew,

B.Karaýew, M.Gandymowa,

T.Babaýewa, P.Çaryýew, J.Pürjäýewa,

O.Amanmuhammedowa.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň www.iirmfa.edu.tm
internet saýtynda
ýerleşdirilýär.

E-mail:
hgi.redaksiya@gmail.com